

***7. međunarodni gospodarsko - znanstveni skup
HRVATSKO RIBARSTVO NA PRAGU EU***

**Ihtiofauna močvare Hutovo blato
(donji tok rijeke Neretve, Bosna i
Hercegovina); status i ugroženost**

**Pero TUTMAN₁, Branko GLAMUZINA₂, Jakov DULČIĆ₁,
Nikola ZOVKO₃**

1 Institut za oceanografiju i ribarstvo, P.O.Box 500, 21000 Split, Hrvatska

2 Sveučilište u Dubrovniku, Odjel za akvakulturu, Ćira Carića 4, 20000 Dubrovnik, Hrvatska

3 Park prirode „Hutovo blato“, 88301 Karaotok, Čapljina, Bosna i Hercegovina



- rijeka Neretva – jedan od središta endemizma bosansko – hercegovačke, hrvatske i europske faune riba
- 225 km duljine (203 km BiH, 22 Hrvatska), delta Neretve – 170 km²
- širi značaj u Mediteranu zbog bogatstva vrsta i visokog stupnja endemizma – “biodiversity hot spot”
- područje rijeke Neretve naseljava gotovo 60 vrsta riba
 - autohtone (22 vrste, 55%, od kojih 15 endema, 37,5%)
 - migratorne (9 vrsta, 22,5%)
 - alohotne (unešene) (15 vrsta, 37,5%)

Nove vrste u ihtiološkoj znanosti:

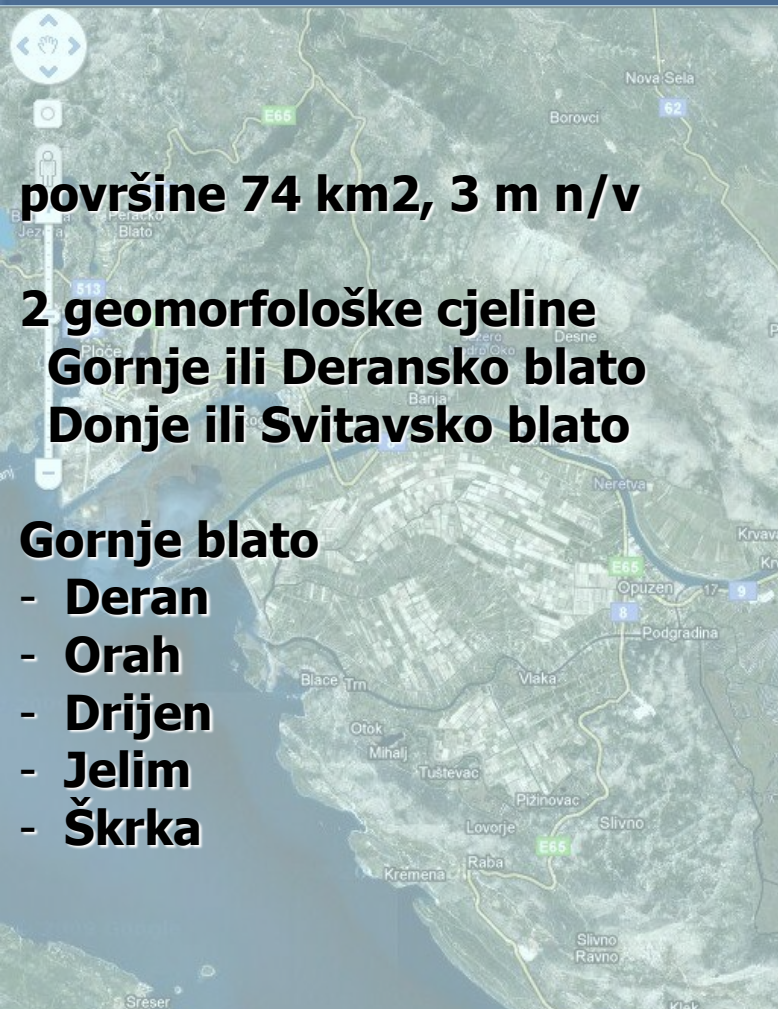
- *Knipowitschia croatica*
- *Alburnus neretve*
- *Knipowitschia radovici*
- *u.n.sp. Squalius*



- smještena je u donjem toku rijeke Neretve (BiH)

1995. Park prirode

2001. međunarodno zaštićena močvara po Ramsarskoj konvenciji

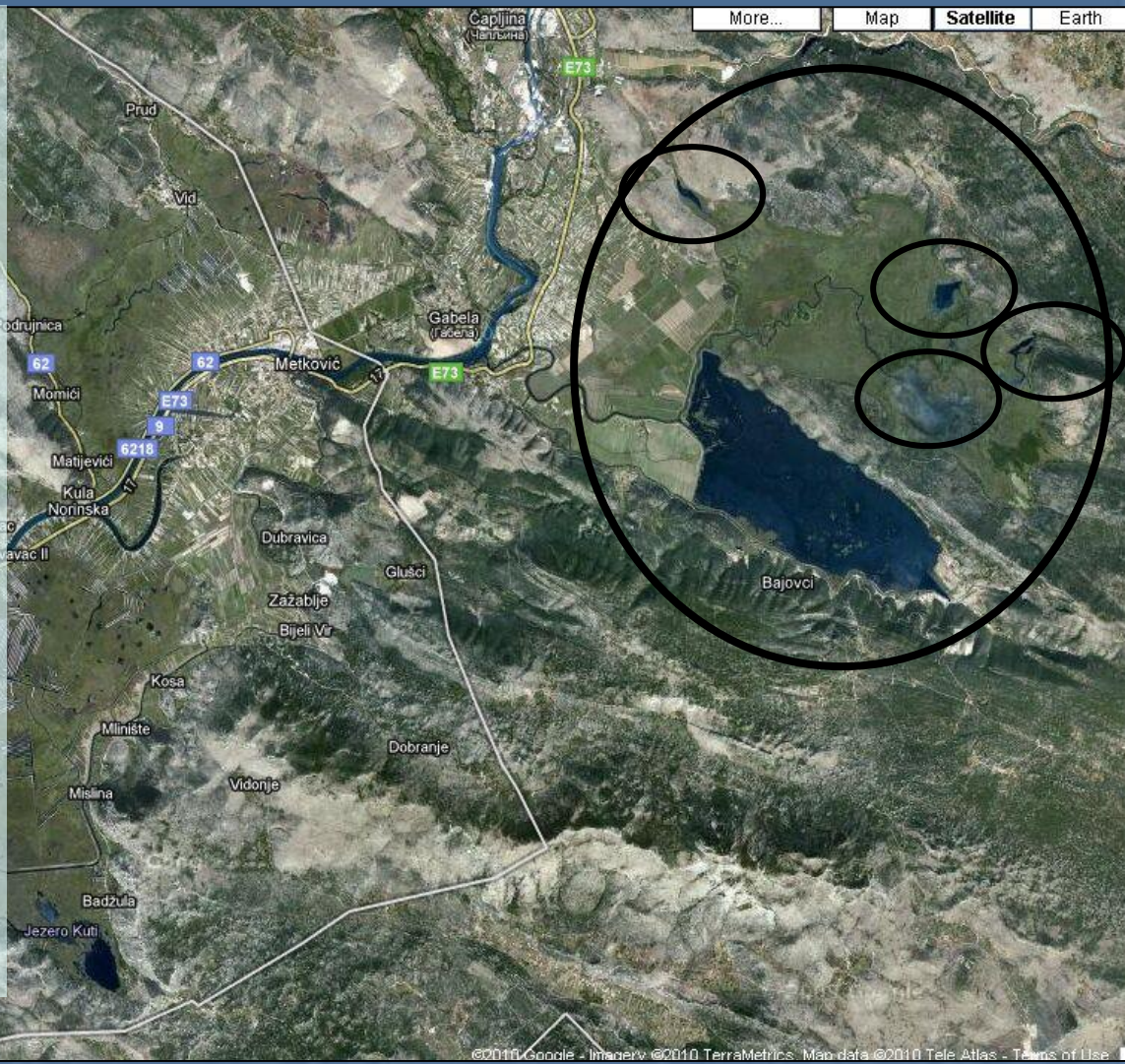


površine 74 km², 3 m n/v

2 geomorfološke cjeline
Gornje ili Deransko blato
Donje ili Svitavsko blato

Gornje blato

- Deran
- Orah
- Drijen
- Jelim
- Škrka



- unatoč iskazanom bogatstvu fauna riba **nije dovoljno poznata**
- 43 vrste riba, pripadnika 19 porodica i 35 rodova
- 27 autohtonih vrsta, među kojima 16 endema - 13 uskog areala
- 15 alohtonih vrsta

Petromizontidae – paklare

***Lampetra zanandreae* – jadranska paklara** **endem jadranskog sliva**

Anguillidae – jegulje

***Anguilla anguilla* – jegulja** **migratorna**

Clupeidae – lojke

***Alosa fallax nilotica* – zlatva, kubla, ćepa, lojka** **migratorna**

Cyprinidae – šaranke

***Pseudorasbora parva* – bezribica** **alohtona**

***Carassius gibelio* – babuška** **alohtona**

***Cyprinus carpio* – šaran** **alohtona**

***Abramis brama* – deverika** **alohtona**

***Alburnus neretve* – ukljeva, zela** **regionalni endem**

***Chondrostoma knerii* – podustva** **regionalni endem**

***Hipophthalmichthys molitrix* – tolstolobik** **alohtona**

***Rutilus basak* – plotica, gera, babur, žutalj** **regionalni endem**

***Scardinius plotizza* – keljavac, peškelj, lola** **regionalni endem**

***Squalius cephalus* – bijeli klen** **autohtona**

***Squalius svalize* – sval, strugač** **regionalni endem**

***u.n.sp. Squalius* – susvalica** **endem BiH**

***Delminichthys ghetaldi* – popovska gaovica**

regionalni endem

***Ctenopharyngodon idella* – amur**

alohtna

***Tinca tinca* – linjak**

alohtona

Cobitidae – vijuni

***Cobitis narentana* – neretvanski vijun**

regionalni endem

Ictaluridae – somići

***Ameiurus nebulosus* – američki somić**

alohtona

Siluridae – somovi

***Silurus glanis* – som**

alohtona

Esocidae – štuke

***Esox lucius* – štuka**

alohtona

Salmonidae – pastrve

Salmo trutta – potočna pastrva

autohtona

Salmo marmoratus – glavatica

endem jadranskog sliva

Salmo dentex – zubatak

regionalni endem

Salmo farioides – primorska pastrva

regionalni endem

Salmo obtusirostris – neretvanska mekousna pastrva

regionalni endem

Mugilidae – cipoli

Mugil cephalus – cipol glavaš

migratorna

Liza ramada – cipol balavac

migratorna

Liza saliens – cipol dugaš

migratorna

Atherinidae – gavuni

Atherina boyeri – oligi

migratorna

Poeciliidae – gambuzije

Gambusia holbrooki – gambuzija

alohtona

Gasterosteidae – koljuške

Gasterosteus aculeatus – koljuška

autohtona

Centrarchidae – sunčanice

Lepomis gibbosus – sunčanica

alohtona

Percidae – grgeči

Gymnocephalus cernua – balavac

alohtona

Perca fluviatilis – grgeč

alohtona

Sander lucioperca – smuđ

alohtona

Gobiidae – glavoči

Knipowitschia croatica – hrvatski glavočić

regionalni endem

u. n. sp. *Knipowitschia* (hutove) – hutovski glavočić

endem BiH

Moronidae – lubini

Dicentrarchus labrax – lubin

migratorna

Sparidae – ljuskavke

Sparus aurata – komarča

migratorna

Pleuronectidae – iverci

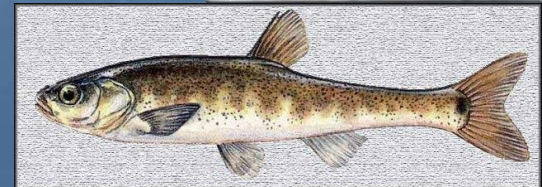
Platichthys flesus – iverak

migratorna

- slatkovodne i ribe bočatih staništa
- rezidentne i migratorne
- 27 autohtonih vrsta, među kojima 16 endema - 13 uskog areala (revidirati taksonomski položaj pojedinih vrsta)
- 15 alohtonih vrsta
- 30% obuhvaćeno Anexom III Bern
- 45% u nekoj od kategorija ugroženosti
- Cyprinidae 15 vrsta
- Salmonidae 5 vrsta
- Gobiidae, Mugilidae, Percidae 3 vrste

Cyprinidae - šaranke

- neretvanska ukljeva (*Alburnus neretve*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- podustva (*Chondrostoma knerii*)
endem Hrvatske i BiH
- plotica (*Rutilus basak*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- peškelj (*Scardinius plotizza*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- sval (*Squalius svallize*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- popovska gaovica (*Delminichthys ghetaldii*)
regionalni endem Hrvatske i BiH



Salmonidae - pastrve

- neretvanska glavatica (*Salmo marmoratus*)
endem jadranskog sliva
- neretvanska mekousna pastrva (*Salmo obtusirostris*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- zubatak (*Salmo dentex*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- neretvanska pastrva, potočara (*Salmo farioides*)
regionalni endem Hrvatske i BiH



Petromyzontidae - paklare

- jadranska paklara (*Lethenteron zanandreae*)
endem jadranskog sliva (Italija, Hrvatska, BiH, Crna Gora)



Cobitidae – vijuni

- neretvanski vijun (*Cobitis narentana*)
regionalni endem Hrvatske i BiH



Gobiidae - glavoči

- vrgoračka gobica (*Knipowitschia croatica*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- Radovićev glavočić (*Knipowitschia radovici*)
regionalni endem Hrvatske i BiH
- Kanestrinijev glavočić (*Pomatoschistus canestrinii*)
endem jadranskog sliva (Italija, Hrvatska, BiH)



■ UGROŽENOST

- promjena staništa i unos alohtonih vrsta
- unos alohtonih vrsta predstavlja značajan problem koji utječe na autohtonu faunu riba
- početkom 20. stoljeća – šaran (*Cyprinus carpio*)
- do danas – 15 stranih vrsta
- značajne promjene u ribljoj fauni – prevladavanje alohtonih (54%)
- sunčanica (*Lepomis gibbosus*) – 25%

- ihtiofauna močvare Hutovo blato – pod snažnim antropogenim pritiskom
- stanje – **ugroženo/vrlo ugroženo**
- većina vrsta doživljava općeniti pad brojnosti i smanjivanje areala (podustva)
- različite kategorije ugroženosti
- glavni razlozi opadanja brojnosti:
 - promjena hidroloških osobitosti smanjivanjem dotoka vode i vodnog kapaciteta
 - degradacija staništa
 - unošenje novih, alohtonih vrsta riba

Zaštitno – konzervacijski aspekt

- definirati stanje populacija u cilju vrednovanja i pokušaja zaštite endemičnih populacija riba
- učinkovita zaštita staništa poboljšanim upravljanjem vodama
- regulirati praksu unošenja alohtonih vrsta
- Republika Bosna i Hercegovina nema Popisa ugroženih vrsta niti Crvene knjige slatkovodnih vrsta



**HVALA
NA
POZORNOSTI**